

บทคัดย่อ

เดิมการขนส่งของมักนิยมนขนส่งของโดยทางทะเล เนื่องจากสามารถขนส่งสินค้าได้ปริมาณมากเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และในการกำหนดกติกาการค้าและการขนส่งแต่ละประเทศก็มีการสร้างกฎเกณฑ์ทางการค้าและการขนส่งขึ้นเพื่อใช้บังคับ โดยเอื้อประโยชน์ให้แก่ประเทศตนเอง จึงทำให้เกิดความขัดแย้งและไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎเกณฑ์ในการทำสัญญา รับขนของทางทะเล ต่อมาประเทศต่างๆ จึงได้ร่วมมือกันเพื่อจัดทำกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่จะใช้ร่วมกันขึ้น โดยในปัจจุบันการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศจะมีกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่ คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎเกณฑ์บางประการของกฎหมายที่เกี่ยวกับใบตราส่ง (International Convention for the Unification of Certain Rules of Law Relating to Bills of Lading, 1924) หรือที่เรียกว่า “Hague Rules” ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยจัดทำเป็นพิธีสาร Protocol to Amend the International Convention for the Unification of Certain Rules of Law Relating to Bill of Lading, 1968 หรือที่เรียกว่า “Hague – Visby Rules” และอนุสัญญาอีกฉบับหนึ่งคือ อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการขนส่งของทางทะเล ค.ศ. 1978 (United Nations Convention on the Carriage of Goods by Sea, 1978) หรือที่เรียกว่า “Hamburg Rules” ซึ่งกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับนี้ เอื้อประโยชน์ให้คู่สัญญาคนละกลุ่ม กล่าวคือ Hague Rules และ Hague – Visby Rules เอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายผู้ขนส่งมากกว่าผู้ส่งของ ส่วน Hamburg Rules จะเอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายผู้ส่งของมากกว่าผู้ขนส่ง ซึ่งแต่ละประเทศก็รับเอาหลักการของอนุสัญญาที่เอื้อประโยชน์ต่อประเทศของตนมากที่สุดไปบังคับใช้ในประเทศของตน จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติขึ้นในเรื่องของการบังคับใช้ อีกทั้งหลักกฎหมายดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแนวความคิดทางการค้าในปัจจุบัน ดังนี้ จึงเกิดแนวคิดที่จะจัดทำอนุสัญญาเพื่อให้นานาประเทศใช้ร่วมกันและเป็นการสร้างสมดุลระหว่างฝ่ายผู้ขนส่งและฝ่ายเจ้าของสินค้าขึ้น ก็คืออนุสัญญาเพื่อการขนส่งของระหว่างประเทศทางทะเลทั้งหมดหรือบางส่วน ค.ศ. 2008 (Convention on Contracts for the International Carriage of Goods Wholly or Partly by Sea, 2008) หรือที่เรียกว่า “Rotterdam Rules”

Rotterdam Rules มีแนวความคิดที่แตกต่างจากอนุสัญญาขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศเดิมอยู่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการของสัญญา รับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษา และ

จากการศึกษาหลักการดังกล่าวพบว่าหลักการของสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) แตกต่างจากหลักการทำสัญญาขนส่งของอนุสัญญาขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศเดิม ได้แก่ Hague Rules, Hague – Visby Rules และ Hamburg Rules ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้ส่งของโดยกำหนดความคุ้มครองขั้นต่ำไว้และห้ามผู้ส่งของและผู้ขนส่งตกลงให้แตกต่างออกไป ซึ่งแตกต่างจากหลักการใน Rotterdam Rules ที่ใช้หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) โดยให้อิสระแก่ผู้ส่งของและผู้ขนส่ง เพื่อสมัครใจตกลงเข้าทำสัญญา โดยมีข้อตกลงในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างผู้ขนส่งและผู้ส่งมากกว่าหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาได้ แต่ก็ยังมีมาตรการขั้นต่ำเพื่อคุ้มครองผู้ส่งของ รวมทั้งยังมีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอกที่จะเข้าผูกพันตามสัญญาอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น อนุสัญญาฉบับนี้มีแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ ซึ่งเมื่ออนุสัญญา มีผลใช้บังคับ ประเทศต่างๆ ก็จะนำสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) ตามอนุสัญญามาใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) เป็นสัญญาขนส่งรูปแบบใหม่ที่มีการพัฒนาเพื่อความสะดวกทางการค้าและการขนส่งทางทะเล

โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาถึงความเหมาะสมในการปรับใช้กับกฎหมายการรับขนของทางทะเลของไทยในส่วนของพระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 จากการศึกษพบว่าในการนำบทบัญญัติของสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) มาปรับใช้พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548 นั้นไม่เหมาะสมเนื่องจากหลักการของอนุสัญญาให้ใช้บังคับกับการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบซึ่งมีการขนส่งทางทะเลเป็นหลัก และมีการขนส่งทางอื่นรวมอยู่ด้วย ไม่ได้ครอบคลุมถึงการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบทุกชนิด ซึ่งแตกต่างจากลักษณะการบังคับใช้พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548 ส่วนการนำบทบัญญัติของสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 นั้น พบว่าการนำบทบัญญัติของสัญญารับขนของโดยกำหนดปริมาณและระยะเวลา (Volume Contract) มาปรับใช้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง